

مناست و مقالات

دکتر غلامرضا ممبر عزیزی

سرشناسه: مدبر عزیزی، غلامرضا، ۱۳۳۵-

عنوان و نام پدیدآور: مناسبت ها و مقالات / غلامرضا مدبر عزیزی .

مشخصات نشر: مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۵۲۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷-۶۹۷-۵

فهرست نویسی: فیبا.

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه

موضوع: مقاله های فارسی -- قرن ۱۴

موضوع: Persian essays -- 20th century

موضوع: اسلام -- بررسی و شناخت

موضوع: Islam -- Study and teaching

رده بندی کنگ: ۸۱۳۰۰ م ۸ / ۵۳۶ / ۱۳۶۱ PIR

رده بندی ی ای: ۸۱۴۴ / ۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۷۹۶۱۰

انتشارات سخن گستر

نام کتاب: مناسبت ها و مقالات

مؤلف: غلامرضا مدبر عزیزی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

چاپخانه: سروش

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷-۶۹۷-۵

نشانی: مشهد- خیابان ابن سینا - مقابل ابن سینا ۱۲ - شماره ۱۹۱

Sokhangostar76@gmail.com

تلفن: ۳۸۴۳۹۹۵۵

آدرس محل پخش: موسسه فرهنگی و هنری رهپویان ولایت فردوس

پست الکترونیک: info@rahpouyanferdows.ir

فهرست مطالب

پیش گفتار	۱۳
مقاله اول: روز نهمین، فصل شکفتن	۲۱
نوروز، فروردین، بهار، ابتدای سال:	۲۴
دلایل اعتبار و ارزشمند عید نوروز:	۲۸
نوروز در آموزه های دین و احادیث معصومین	۳۰
۱- آداب مخصوص روز نوروز:	۳۰
۲- سخن حضرت امیرالمؤمنین درباره روز	۳۰
۳- واقعه غدیر و عید ولایت در نوروز بوده است:	۳۱
۴- سخن حضرت امام صادق (ع) درباره نوروز:	۳۲
۵- نوروز از روزهای ما و شیعیان ما و روز ظهور قائم ماست:	۳۲
مسئله ای از معبود مهربان:	۳۳
مقاله دوم: پیامبر مهربانی ها	۳۵
مقاله سوم: ابعاد درخشندگی های بیکران حضرت زهرا (سلام الله علیها)	۵۵
مقدمه	۵۷
برکت نور لباس حضرت زهرا:	۶۰
مصادیق و معانی متعدد کوش	۶۳
مقاله چهارم: عرفان امام حسن مجتبی (ع)	۷۹

۸۵	امام حسن سلحشوری مشتاق شهادت
۸۹	۲- تجلی عرفان امام حسن در عبادات آن حضرت
۹۹	مقاله پنجم : چهار گفتار درباره امام حسین (ع)
۱۰۱	۱- ویژگی های منحصر به فرد امام حسین (ع)
۱۰۵	۲- خونین ترین نماز (پیام های نماز ظهر عاشورای امام حسین علیه السلام)
۱۱۰	۳- آشنایی با اعدای دشمن
۱۱۳	۴- راه و رسم زائران دل آگاه حسینی
۱۲۱	مقاله ششم : زینب (س) زینت امیرالمؤمنین
۱۲۳	مقدمه
۱۳۰	تقسیم بندی سختی ها:
۱۴۵	مقاله هفتم : مادر آیت آفریدگار
۱۴۷	مقدمه
۱۵۰	مقام و منزلت مادر در آموزه های اسلامی
۱۵۲	توصیه خداوند در مورد مادر
۱۵۴	سیمای مادران الگو در آینه قرآن
۱۶۹	مقاله هشتم: کلیاتی در مبحث مهدویت
۱۷۱	۱- وظایف مشتاقان حضرت مهدی (عج)
۱۷۵	۲- فواید شناخت شمائل حضرت مهدی (عج)
۱۷۸	۳- ویژگی ها و مناقب حضرت امام عصر (عج)
۱۸۰	۴- آداب و اعمال مخصوص جهت ملاقات امام عصر (عج)
۱۸۳	۵- علائم و نشانه های ظهور حضرت
۱۸۶	۶- برکات و آثار وجودی حضرت امام عصر (عج) در عصر غیبت

۱۸۸	۷- ره آوردهای حکومت جهانی امام عصر(عج).....
۱۸۹	۸- اوقات دعا برای حضرت امام عصر(عج).....
۱۹۳	مقاله نهم : هنر معلمی.....
۱۹۵	قواعد جاذبه.....
۱۹۶	صبغه الهی.....
۱۹۷	مهرورزی به انسان ها.....
۱۹۹	انصاف.....
۲۰۰	شیوایی- رب و فقر.....
۲۰۰	تحسین و تقدیر.....
۲۰۱	حرارت و شیفگی.....
۲۰۲	ادای احترام.....
۲۰۳	سخن گفتن به وقت ضرورت.....
۲۰۵	هنر معلمی ۲.....
۲۰۵	خطرات معلمی.....
۲۱۷	هنر معلمی ۳.....
۲۲۵	مقاله دهم : وظیفه عالم و معلم و استاد.....
۲۲۷	مقدمه.....
۲۲۹	پیشینه تحقیق.....
۲۳۱	سخنی از امام حسن مجتبی (ع).....
۲۳۲	درخواست معصومین از خداوند.....
۲۳۳	عوامل عزت در آئینه آیات و احادیث.....
۲۳۸	ماجرای زیورهای کعبه.....

۲۶۴	آراسته بودن در حضور دیگران
۲۶۷	نتیجه
۲۶۹	مقاله یازدهم: کار و تلاش آهنگ کلی کائنات، سیره اولیا و راز
۲۸۳	مقاله دوازدهم: امام خمینی ^(ره) اسوه تعلیم و تربیت
۲۸۵	مقدمه:
۲۸۷	امام خمینی: یادآور خدا در همه حال
۲۸۸	امام اسوه آزادگی، شهادت و رها شده از بندها
۲۹۳	امام خمینی (ه) اسوه شخصیت مستقل و متکی به خود و اعتماد به نفس
۲۹۴	امام اسوه همه بعدی
۲۹۶	امام اسوه محبت
۲۹۷	امام اسوه شخصیت دادن و ماست کوکان
۲۹۸	امام خمینی اسوه تقوی و مراقبت
۳۰۰	امام نماد والای مردمی بودن
۳۰۱	امام اسوه نظم در زندگی
۳۰۲	اخلاص امام خمینی
۳۰۹	مقاله سیزدهم: نقش کتاب در تولید، تکامل و استمرار علم
۳۱۱	زیربنای عقلانی ارزشمندی کتاب
۳۱۳	نقش کتاب در تولید علم و جاودانگی آن
۳۱۶	دوران تاریخ و دوران قبل از تاریخ
۳۱۶	منزلت کتاب در آموزه های اسلامی
۳۲۱	قلم اولین آفریده الهی
۳۲۱	قلم عامل قوام دین و دنیا

۳۲۳	در محضر قضاوت عقل
۳۲۵	مقاله چهاردهم: انگیزه های بنیادین بر پژوهش
۳۲۷	مقدمه:
۳۴۳	مقاله پانزدهم: اعتکاف
۳۵۳	مقاله شانزدهم: ۱- راه و رسم سیادت ۲- آیین برادری (عقد اخوت)
۳۵۵	مقدمه
۳۵۶	احترام به -ریشه زهرای مرضیه از امهات سیر و سلوک
۳۵۷	معنای لغوی سید
۳۵۸	کاربرد کلمه سید در قرآن کریم
۳۵۹	معنای کلمه سید در فرهنگ شریعت
۳۶۰	راه و رسم سیادت
۳۶۷	آسیب شناسی سیادت
۳۷۰	نتیجه:
۳۷۱	۲- آیین برادری
۳۷۵	مقاله هفدهم: اصول موضوعه در مقوله وحدت حوز و دانشگاه
۳۷۷	۱- ماهیت وحدت حوزه و دانشگاه و اهمیت آن
۳۷۹	علت اهتمام دکتر مفتاح بر وحدت حوزه و دانشگاه
۳۸۲	وحدت و تعامل؛ دو قلمرو مستقل
۳۸۵	۲- ابعاد تعامل و همکاری حوزه و دانشگاه
۳۹۱	نتیجه:
۳۹۳	مقاله هجدهم: نقش خانواده در تربیت دینی فرزندان
۳۹۵	مقدمه

۳۹۷		مراحل تربیت دینی فرد در خانواده:
۴۱۷		مقاله نوزدهم: تأثیر متقابل بینش ها و سبک زندگی
۴۱۹		تبیین موضوع و اهمیت طرح آن
۴۲۰		دیدگاه آموزه های وحیانی درباره رابطه ی بینش ها و روش ها
۴۲۱		اهمیت آسیب شناسی سبک زندگی
۴۲۲		دغدغه ی -برین رهبر معظم انقلاب اسلامی:
۴۲۳		بنیان های، فکر و سبک زندگی غربی
۴۲۴		راه کار شیاطین غیب:
۴۲۷		فرجام سخن:
۴۲۹		پیشنهادهای:
۴۳۱		مقاله بیستم: شأن و نقش علوم انسانی در تمدن و فرهنگ
۴۳۸		نتیجه
۴۴۱		مقاله بیست و یکم: شهادت؛ والاترین کرامت الهی
۴۴۴		۱- علل عمده احساس فطری احترام به شهید
۴۴۴		۱-۱- وارستگی شهید
۴۴۵		۱-۲- شهامت شهید
۴۴۶		۱-۳- جوانمردی شهید
۴۴۶		۱-۴- عشق و اخلاص شهید
۴۴۷		۲- علل اطلاق شهید بر کشته شده در راه خدا (وجوه تسمیه شهید)
۴۴۷		۲-۱- شهید یعنی کسی که نمرده و حضور دارد
۴۴۸		۲-۲- شهید یعنی شاهد بر کرامت خداوند
۴۵۳		علل دیگر اطلاق شهید بر کشته راه خدا

۴۵۵	۳- معانی متعدد و ابعاد مختلف زنده بودن شهید
۴۵۶	۳-۱- شهید به حیات الهی؛ حیات مییابد
۴۵۹	۳-۲- شهید بیش از زندگان دارای آثار وجودی و علامات حیات در دنیا است
۴۶۷	مقاله بیست و دوم: جلوه های حکمت در رباعیات خیام
۴۶۹	مقدمه:
۴۷۳	طرح حکمت هایی از حکیم عمر خیام
۴۷۳	۱- تذکر مرگ
۴۷۶	۲- تذکر گذر رشتاد، لحظه ها و توصیه به اغتمام عمر
۴۸۰	۳- ناپایداری و بی اعتباری دنیا
۴۸۳	۴- خردمند بر غم های دنیوی نیستند
۴۸۵	۵- برای دنیا به اندازه رفع نیازت تلاش کن
۴۸۶	۶- مطمئن باش که دیگر بار به دنیا برنمی گویی
۴۸۷	۷- حقیقت فراتر از ادراک انسان است
۴۹۰	نتیجه
۴۹۳	فهرست آیات
۴۹۶	فهرست روایات
۵۰۲	فهرست اعلام
۵۱۱	فهرست منابع :

پیش گفتار

در تقویم رز شهر سالانه مملکت ما، روزهایی شاخص شده که مبتنی است بر شهادت یا ولادت یکی، مصوم یا یکی از اولیاء و متناسب با آن، بر یک ارزش خاص تأکید شده است. مثل ولادت حضرت فاطمه زهرا؛ روز بزرگداشت و تکریم مقام مادر و روز زن، ولادت حضرت امیرالمومنین؛ روز تکریم پدر، ولادت حضرت امام عصر؛ روز جهانی استضعفان، شهادت استاد مطهری؛ روز بزرگداشت مقام معلم، شهادت استاد دکتر مفتاح؛ روز وحدت حوزه و دانشگاه، ولادت حضرت امام حسین؛ روز پاسدار، ولادت حضرت ابوالفضل؛ روز جانباز، ولادت حضرت زینب روز بزرگداشت مقام پرستار، ولادت حضرت علی اکبر؛ روز جوان و ... و به همین ترتیب برای اغلب دانشمندان بزرگ فرهنگ ما؛ روزی به عنوان بزرگداشت و تجلیل مقام آن فرد در تقویم مشخص شده است. درباره میزان اعتبار و پشتوانه‌های شرعی و عقلانی و ثمرات و حکمت‌های این اقدام، باید یادآور شد که این رسم شایسته، شیوه‌ای قرآنی و مشتمل بر فواید فرهنگی بسیار ارزشمندی است.

قرآن کریم و تکریم شخصیت‌ها و بزرگداشت ارزش‌ها

آیات متعددی از معجزه جاویدان الهی؛ قرآن کریم به معرفی اولیایی که الگوهای اعلای کمال بوده‌اند اختصاص یافته است. بیان صحنه‌هایی از زندگی آن‌ها که نقشی متعالی را ایفا نموده‌اند. تنها در مورد قهرمان بزرگ توحید؛ حضرت ابراهیم خلیل (ع) شصت و نه بار نام آن حضرت در قرآن آمده است. علاوه بر این مبران و معصومین، از دیگر شخصیت‌هایی که جزء معصومین و پیامبران نبوده‌اند، به بیانی یاد شده است. از بانوی شایسته‌ای هم‌چون آسیه به عنوان الگوی همیشه بارخ برای مردان و زنان مؤمن تجلیل به عمل آمده است. توصیه‌ها و نصایح حکیم به نام‌شان به فرزندش مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است. اقدام کسانی که نصیحت‌گر شدند بر فراز قبرهای اصحاب کهف مسجد و بارگاه ساخته تا نام و یاد این قهرمان بزرگ یکتاپرستی جاودانه شود؛ مورد تحسین و تأیید قرار گرفته است.

بنابراین بزرگداشت نام و خاطره انسان‌های شایسته، رسمی مبتنی بر تأیید قرآن حکیم و لذا حتماً حکمت‌هایی بر آن مترتب است.

ثمرات بزرگداشت نام شایستگان

۱- تکریم ملت‌ها

یکی از روش‌های تربیتی بسیار مؤثر، تکریم شخصیت است. این روش هم در مورد تربیت و سازندگی فردی کاربرد دارد هم در مورد تکریم شخصیت یک

جامعه و ملت مورد تأکید است اگر جامعه‌ای در خود احساس کرامت نموده خود را دارای گذشته و تاریخی اصیل و باشکوه بداند به سهولت در برابر تهاجم نظامی و فرهنگی بیگانه تسلیم نشده، به هویت و استقلال و فرهنگ خود پشت نکرده به بلای خود باختگی در برابر دشمن تن در نمی‌دهد.^۱

یکی از اسباب و علل مهم در جهت ایجاد احساس عزت و غرور ملی در یک جامعه، داشتن پیشینه‌ای مبتنی بر غنای فرهنگی است. مطرح کردن دانشمندان و شخصیت‌های بزرگ و متعالی یک ملت این احساس کرامت را در جان آحاد آن جا می‌راند. ده و آنان را از آفت وارفتگی و خود باختگی و از خود بیگانگی در برابر نظام فاسد و بیگانه مضمون نگه می‌دارد. وقتی یک جوان مسلمان ایرانی اطلاع می‌یابد که تمدن اسلامی اندیشمندانی هم چون ابن سینا و زکریای رازی داشته که کتب آنها به‌طور گسترده‌ای در کلاس‌های مدرسه و دانشگاه‌ها و مجامع علمی مغرب زمین بوده است؛ به خود اجازه می‌دهد که آرزوی رسیدن به مقام علمی‌یی در سر داشته باشد بطوری که هرگز هم مجامع علمی غرب خوشه چین خرمن دانش او باشند بنابراین تعیین روری به نام روز ابن سینا، زکریای رازی، ابوریحان بیرونی، خوارزمی، شیخ کلینی، شیخ طوسی، شیخ بهایی، علامه حلی، ملاصدرا، فردوسی، خیام، خواجه نصیر طوسی، عطار، مولوی، حافظ، علامه طباطبائی و از این قبیل، صرف تجلیل از یک فرد به گذشته‌ی تاریخ

^۱ - علامه اقبال لاهوری در اشعار خویش به شایستگی در این موضوع داد سخن داده است.

پیوسته، نیست بلکه از این رهگذر؛ تکریم شخصیت و به دنبال آن ارتقای علمی و فرهنگی و معنوی مردمی است که هم اکنون زندگی می کنند.

۲- روش الگویی

بنابر اعتقاد اکثریت بزرگان تعلیم و تربیت، مؤثرترین روش جهت تربیت و تعالی عبادی و عملی افراد، استفاده از روش الگویی است. در عظیم ترین کتاب تربیتی، هدایتی هستی؛ قرآن کریم، هم بیش از هر روشی، این روش مورد استفاده قرار گرفته است. آن همه آیات در مورد زندگی پیامبران کاربرد روش الگویی است. که بسیاری از کتب نظران که در همه امور هستی نگاهی شتاب زده و قضاوتی عجولانه دارند قرآن را کتاب قصه شمرده اند؛ داستان های پیامبران گذشته: «إِنْ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ» (این کتاب چیزی نیست جز افسانه هایی که پیشینیان بافته اند).

در حالی که:

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست

سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست^۱

منظور قرآن از طرح زندگی پیامبران، زندگی نامه تفصیلی و شرح جزئیات و روز شمار عمر آنان نیست؛ چنان که در داستان سرایی تأکید بر جزئیات و شرح و بسط آن ها است.

^۱ - سوره ی انعام آیه ی ۲۵

^۲ - دیوان حافظ، غزل ۲۲

قرآن از زندگی پیامبران، تنها به آن صحنه‌هایی پرداخته که شکوه و تعالی و بلندای عروج انسان در قالب زندگی یک پیامبر، به ظهور رسیده است و از این طریق روش الگویی را در مخاطب خویش زمینه‌ساز می‌شود. در داستان حضرت یوسف که مفصل‌ترین قصه قرآن است خبری از ذکر جزئیات نیست جزئیاتی که فقط سرگرم کننده و باعث طولانی شدن داستان شود. اگر منظور قرآن داستان‌سرایی بود باید نام برادران یوسف، تعداد آن‌ها، سن یوسف در زمان افتادن در چاه، عیسی چاه، منطقه‌ای که چاه در آن واقع شده بود، کسی که یوسف را از چاه برگرفت، فدی که او را خرید، نام زنی که به او دل بسته بود نام پادشاه مصر و ... در حالی که اثر از ذکر این جزئیات نیست.

درفرآیند روش الگویی که به تدریج با انسانی متکامل رو به رو می‌شود؛ به تدریج سه جریان در روان او شکل می‌گیرد:

جریان نخست این که به فقر خویش پی می‌برد، با مقایسه خود با کمالات آن قهرمان به میزان تهی دامن خویش آگاه می‌شود، از آن که قبلاً حافظ وضع موجود خویش بود بعد از آن از موقعیت خود سرد و دل زده شده و ناقض وضع موجود خود می‌گردد و این سرآغاز هر تکامل و تعالی است.

جریان دوم: هم زمان با این فعالیت و جنبش، میل به کمال در نهاد هر انسانی هست دو مرتبه سر بیرون می‌زند که در عرفان به این حالت مبارک و سرنوشت‌ساز؛ مقام طلب و اراده می‌گویند. عطش بهتر شدن جان او را بی‌قرار و میل به راحتی و خمودگی و ایستایی و خواب خوش را از او گرفته و راهی راه طلب می‌گردد و این نیز عزیزترین موهبتی است که می‌توان به آن رسید.